

"En alternativ straffe- og offerretspolitik" - en empatisk, bæredygtig og forebyggende indsats ved personfarlig kriminalitet

Alternativets straffe- og offerretspolitik tager afsæt i en helhedsorienteret vision, der sigter mod at styrke såvel individets som samfundets tryghed og sociale bæredygtighed. Generelt ønsker vi en mere holistisk indsats, der især prioriterer forebyggende indsatser, offerets behov og rettigheder samt gerningsmandens resocialisering.

Det er velkendt, at et fængselsophold kan svække den indsatstes muligheder for at bryde med en kriminel løbebane. Hvis vi skal styrke trygheden i samfundet er det imidlertid vigtigt, at fængselstiden i højere kan hjælpe de indsatte til at blive lovlydige. Alternativet vil prioritere den indsatstes resocialisering for at forhindre ny kriminalitet i at opstå, men anerkender selvfølgelig, at der skal være en fornuftig balancegang mellem den dømtes resocialisering og den forbrydelse, som vedkommende skal straffes for at have begået.

Overordnet set tager Alternativets straffe- og offerretspolitik udgangspunkt i tre fokusområder:

For det første vil vi investere mere i forebyggelse af den simple årsag, at forebyggende indsatser kan reducere og forhindre forbrydelser og kriminalitet i at opstå. Forebyggelse er altså et middel til et tryggere og bedre samfund.

For det andet vil vi styrke støtten til den forurettede samt den forurettedes rettigheder, så vedkommende hurtigst muligt kan vende tilbage til sit normale liv. At hjælpe ofrene tilbage til en tryk hverdag er en central mærkesag for Alternativet.

Og for det tredje vil vi – fordi vi netop betoner behovet for en helhedsorienteret indsats – prioritere resocialisering af gerningsmændene, så de kan genindtræde i samfundet, når de er klar til at blive en del af fællesskabet igen. Resocialiseringen skal styrkes på baggrund af forskningsbaserede tiltag, som vi ved virker, hvilket bl.a. betyder, at der skal skabes bedre rammer for frivillige, sociale og pædagogiske indsatser allerede i fængslerne. Kort sagt skal fremtidens straffepolitik i højere grad bygge på (rets)fornuft frem for (rets)følelse.

Tre konkrete forslag

1. Udarbejdelse af en særskilt lovgivning som forurettede kan støtte ret på, der ikke er bundet til straffeloven. En sådan lovgivning skal på linje med EU's offerdirektiv sikre, at forurettede bl.a. har:
 - o Krav om skriftelig bekræftelse af anmeldelse af et strafbart forhold, med angivelse af de væsentligste dele af den anmeldte forbrydelse, og krav om oversættelse af anmeldelsen til et sprog, som vedkommende forstår.
 - o Krav om oversættelse af afgørelser, der slutter straffesagen og de skrivelse, der orienterer den forurettede om retssagen.
 - o Krav på individuel vurdering med henblik på at identificere særlige beskyttelseshensyn, hvilket ikke er lovfæstet i dag, men dog skønnes at være praksis.
 - o Krav på, at all kommunikation skal ske på et enkelt og letforståeligt sprog, hvilket ikke er lovfæstet, men dog skønnes at være praksis.
 - o Krav på adgang til at være ledsaget af en person, som forurettede selv har valgt, hvilket

ALTERNATIVET

ikke er lovfæstet i dag, men skønnes at være praksis.

- o Krav på social, juridisk og psykologisk støtte under og efter retssagen, Ret til erstatning, der ikke må være betinget af overholdelse af korte tidsfrister.
2. Øget brug af konfliktråd efter Norsk forbillede.
I Norge fungerer mægling som alternativ til en retssag, og den aftale, parterne indgår, erstatter – såfremt gerningspersonen lever op til den – en strafferetlig sanktion. I Danmark fungerer konfliktråd som et supplement til den almindelige sagsbehandling ved retten, men der kan dog ved strafudmålingen tages hensyn til, at den tiltalte har deltaget i konfliktråd. Erfaringerne med konfliktråd frem for straf er gode, fordi offeret får lettere ved at bearbejde sin angst og gerningsmanden omvendt bliver bevidst om de konsekvenser, som hans eller hendes handlinger har haft.
 3. En genoprettende straffeattest
Tidligere straffedes mulighed for at genindtræde i samfundet skal forbedres. Der skal nedsættes et udvalg, der skal undersøge muligheden for en mere tidsvarende og social genoprettende straffeattest.

Tre Ulemper

1. Strafferetsområdet er et meget politisk komplekst felt, og vores vision dækker ikke alle områder, da den er meget overordnet. Derfor vil der givetvis være områder, som man ikke kan tage stilling til på baggrund af visionen.
Desuden har vi ikke fyldt udfoldet hvordan vi, med vores vision for retspolitikken, kan understøtte en fjerde sektor tankegang.
2. Der er også et problem i forhold til balancen mellem offerets rettigheder over for gerningsmandens retssikkerhed. Det er ikke helt klarlagt, hvor vi mener, at skæringen mellem de to er.
3. Til sidst har udviklingsprocessen af retspolitikken været relativ uformel og til dels mangelfuld i forhold til inddragelse af medlemmer gennem flere politiske laboratorier. Vi har forsøgt at kompensere dette ved at forlænge den digitale POLA på dialog

Baggrund for visionen

Ideen for visionen opstod, da Alternativet manglede en politik på retsområdet, som er et vigtigt område. Både for arbejdet på den grønne gang, men også fordi, at vi som parti havde et ønske om, at udvikle en retspolitik med fokus på rehabilitering. Josephine Fock var initiativtager til visionen.

Hvordan visionen er udarbejdet

Retspolitikken har været undervejs i halvandet år med udgangspunkt i det politiske laboratorie der var i valgkampen tilbage i 2015. Intentionerne i retspolitikken har været til drøftelse i flere forskellige uformelle sammenhænge med medlemmer. Arbejdsgruppen, som bestod af Kathrine Lauritzen, Birgit Hagenier og Niels Christiansen, startede i foråret og deltog i et POLA som Josephine Fock afholdt op til valgkampen i Horsens Statsfængsel. Efterbehandlingen af POLAerne har været således, at det blev sammenskrevet efter et FALA og sidenhen lagt op på dialog til et digitalt POLA.

ALTERNATIVET

Hvem der har været inddraget

Fagpersoner har været inddraget i processen i form af et fagpolitisk møde med ti deltagende.

- Henrik Egelund, Socialrådgiverforeningen
- Sysette Vinding Kruse og Nicolai Pii, Advokatsamfundet
- Eva Smith, professor emeritus, dr. Jur, København Universitet
- Flemming Balvig, professor emeritus, dr. Jur, Københavns Universitet
- Kim Østerby, formand for Fængselsforbundet
- Helle Hald og Jørn Hougaard, Center for Voldsofre
- Else Marie Buck og Janne P. Rasmussen, Offerrådgivningen